

Locuinti'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a tragatorului [L3-
vászutosa], Nr. 5.

Scrisorile netrancate nu se voru
primi decatú numai de la corespun-
dinti' regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramiei si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „
Pentru Romanu'a:
pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „
Pentru insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a tim-
brale pentru fiesoc-care publica-
tiune separatu. In loculu deschiau
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la Diurnulu politicu

„FEDERATIUNEA“

pre Cursulu Anului MDCCCLXXI.

Conditiiunile remanu cellea vechie. Diurnulu va urma,
ca mainainte, a essi de trei ori in septemana: *Mercuri-a,*
Vineri-a si *Dominec'a*, totu-de-un'a demineti'a. Pretulu e
cunoscutu:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.

„ 6 „ . . . 6 „ „ „

„ annulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanu'a si tierrele straine:

Pre trei lune . . . 8 lei n. = 8 franci.

„ 6 „ . . . 16 „ „ = 16 „

„ annulu intregu . . . 30 „ „ = 30 „

Investiatoriloru satesci — addeverindu lips'a mediu-
loceloru — se va dá, si pre viitoriu, cu pretulu scadiutu,
adeca pre 3 lune 2 fl. v. a., pre 6 lune 4 fl. v. a., pre
annulu intregu 8 fl. v. a. Gratificatiunile se facu numai
coloru lipaiti de tote mediu-locele materiale, precum s'a
urmatu si pana acum d'in partea nostra.

Tramitera baniloru de prenumeratiune prin avise
postale este cu multu mai indemana si cu mai pucine
spese decutu prin epistole; deci colede de subscriptiune
tiparite, — cari le intrebuinti'asemu pana acum, mai alesu
pentru collectanti, — au devenitu, intru adeveru, de
prisosu. Prin urmare, ni luamu libertatea de a rogá pre
OO. nostri cetitori, ca se binevoiesca a se prenumera prin
avisele postale, unde se pote, éra unde acésta indemanare
lipsesce, a tramite banii in epistole francate. — *Collectan-
tiloru*, cari voru binevoi a se insarcina cu adunarea pre-
numerantiloru, se dá, ca si in trecutu, de la siepte essem-
plarie, unulu gratificatiune, séu pretulu respund. Numele,
post'a ultima, locuinti'a, etc. a se scrie legibilu. — *Recla-
matiunile* a se face in epistole deschise (nesigilate) si ne-
francate. Acést'a o repetim intru adinsu, ca-ce totu se
mai intempra, de unii d'entre OO. cetitorii nostri reclama
in epistole sigilate, facundu spese netrebuintiose.

*D'in caus'a serbatoriloru nostre, nume-
rulu prossimu alu diurnululu nostru va aparé numai
mercuri-a venitoria.*
Redactiunea.

Pest'a, 24. dec. 1870., (5. ian. 1871.)

Insemnasemu in unulu d'in nrii trecuti ces-
tiunile mai multu séu mai putienu europene, mai
multu séu mai putienu incurcate si grave pentru
successulu in care se voru resolu, mai multu
séu mai putinu vitali pentru romani, pentru Ro-
manu'a.

N'amu intermisu a trage atentiunea guvernul-
lui romanu la cestiunea pontica, pentru care di-
plomati'a Europei este aci aci intrunuta in Londr'a.

Diseramu ca cu acele multe cestiuni, si cine
mai scie anca cu câte altele vomu intrá in anulu,
ce in cursulu seu continuu se apropia a trece in
eternitatea timpului trecutu, in proprietatea
istoriei.

La acele cestiuni, asta-di, se mai adauge
un'a. Ea inse érá; ea nu este noua. „Cestiunea
danubiana“ séu „cestiunea Dunarei“. Anca cu ani
inainte de ast-a, se instituisce o comisiune danu-
biana pentru neutralizarea gureloru Dunarei, séu
pentru a le pune sub scutu internatiunalu. Esis-
tenti'a acestei comisiuni, s'a prolongitu péné acum
in patru renduri; cu anulu 1871. inse viétia ei
grabesce a apune. Se díce, ca daca conferinti'a
d'in Londr'a, in cestiunea pontica, va avé bunu
successu, atunci comisiunea danubiana va incetá,
si lucrarile ei voru trece la o comisiune perma-
nente a stateloru limitrofe, care va revedé tote
actele relative la navigatiunea Dunarei.

Ca cestiunea Dunarei sta in cea mai de aproape
legatura cu cestiunea Marei-Negre, cine o pote
negá? Dar', cu atátu mai putinu se pote negá,
ca cestiunea Dunarei: este cestiune per eminen-
tiam romana. Pentru aceea o repetim guvernului

Romaniei, se nu intardie, si se nu lipsésca a tra-
mite pre reprezentantele seu la conferinti'a d'in
Londr'a.

Postulu nostru díce ca „Dunarea e furata“;
ea este, séu ea pote deveni furata, daca proprietarii
ei naturali voru lasá se li-o rapesca d'inaintea
ochiloru. Credemu, ca Austri'a, pote si Port'a voru
voi a pune Dunarea, partile d'in josu ale Dunarei, si
gurile ei sub scutul perpetuu alu loru; acést'a
inse n'ar' fi unu scutu internatiunalu, si cu atátu
mai putinu scutu romanescu. Dar' credemu de
alta parte, ca romanii, cabinetulu romanu d'in
Bucuresci, si adunarea natiunale va scii spune tare
si vertosu ca Dunarea e fluviu romanu,
si voru scii aperá interesele romane atátu la
Marea-Négra cátu si la Dunare. Éca pentru ce o
mai dícemu si a trei-a ora ca Romanu'a trebe se
si aiba reprezentantele seu in conferinti'a de Londr'a.

Amu dísu in nrulu trecutu, ca vomu acceptá
diurnalele d'in Bucuresci pentru a avé sciri posi-
tive si certe despre compunerea noului cabinetu.
Amu primitu „Romanulu“ in care cetimu: „Minis-
terulu s'a compusu in modulu urmatoriu: Ionu
Ghica, presiedinte si interne; Dumitru
Sturza, finantie; Dumitru Cariagdi,
justitia; Nicolau Racovitia, culte si
instructiune publica; Calimachi Catar-
giu, esterne; Col. Pencovici, resbelu;
Dum. Berendeiu, lucrari publice.“ „Forma-
rea unui ministeriu d'in opozitiunea parlamentara
— adauge „Rom.“ — are importanti'a unei re-
intrari in constitutiune, in legalitate. D'in acestu
puntu de vedere, amu salutatu-o si o salutamu cá
aurora unoru díle mai bune pentru tíera, de cátu
acele ce le-a trecutu de doi ani de díle.“

Fia, dícemu noi, cá „Romanulu“ se nu se
incele! si romanii, guvernul, camera, si toti se
intre odata pre calea adeveratu romana.

Ce mai potemu insemná asta-di despre ale
nostre de acasa, este ca inse si diurnalele magiare
si germane recunosc, ca nici unu pasiu nu s'a
facutu pentru apropiarea natiuniloru un'a cátra
alt'a, cu atátu mai putinu pentru impacarea loru.
Cu atátu mai reu pentru cei de la putere.

Pest'a, 23. dec. 1870. st. v.

De la a. 1836 incoce, ungerii au perlasatu
cu totulu calea pre care antecesorii loru mergeau
in respectulu limbei. Inainte de acestu anu ei erau
mai toleranti; séu celu pucinu n'au cutediatu, cu
atát a furia ca de la acelu anu incoce, a face ca
natiunea romana si slava, natiuni originari ale
acestei tíeri, si cari constituiescu maiortatea tíer-
ei, se simtia atátu de tare si neplacutu supre-
mat'i'a limbei magiare. Ei erau feudali in respec-
tulu pamentului, dar' nu pareau a fi feudali si in
respectulu limbei. In acelu anu, si de la acelu
anu incoce s'au inganfatu, si neindestuliti cu feu-
dalitatea pamentului, ei au voitu in totu modulu
a feudalisa si limb'a loru, si a o impune la cele-
lalte natiuni, cari nu aveau, nu au, si nu voru
avé nici-odata si nimicu mai scumpu de catu
limb'a chiaru.

De la a. 1836 incoce, ungerii, prin ai loru
representanti in adunările tíerei, s'au incercatu, si
pre langa tote protestele legitime ale romaniloru,
au isbutitu a garantá prin legi supremati'a loru
de limba si natiunalitate. Acést'a a fostu unu pro-
cessu continuu alu legislatiunei magiare, si péné
in díu'a de asta-di. Asta-di, de la instituirea gu-
vernului magiaru respundietoriu, si cu adjutoriulu
acestui a, magiarii se incerca a negá esistenti'a
altoru natiuni in tíera, prin urmare tindu la ster-
gereá a totu ce nu e magiaru, la contopirea a
tote natiunile in cea magiara; si pentru ca acestu
scopu se-lu pote adjuge, nu le pasa a sacrificá
si integritatea, si libertatea si buna starea tíerei:
ei au primitu dualismulu si continua a lu sustiené.

In ast-feliu de impregiurari, candu natiunile
tíerei n'au libertate natiunale, candu libertatea ci-
vile e restrinsa, candu libertatea cugetului si a
opiniunei se incarceréda, candu autonomiele tíe-

riloru nu se respectéda; in ast-feliu de impre-
giurari dícemu, si in fati'a evenimenteloru ce cu-
triera Europ'a tota, si cari se potu estinde si péné
la noi, cá-ci si noi in Europ'a suntemu: nu cre-
demu ca ar' mai poté fi consultu a urmarí si-te-
m'a urmata péné acum. Pentru ca chiar' si candu
s'ar' ajunge scopulu, ce inse noi nu credemu nici-
odata, chiar' si candu s'ar' desnatiunalisa natiunile
nemagiare ale tíerei, chiar' si candu aceste s'ar'
perde in morte spirituale: anca si atunci, la o
conflagratiune universalá in Europ'a, esistenti'a Un-
gariei ar' fi mai seriosu de cátu ori candu ame-
rintiata. Se nu desconsideramu legaturele de limba
si natiunalitate, ce natiunile nemagiare au cu ve-
cínii loru de ace'a-si limba si natiunalitate; se nu
uitamu cátu este de laitu, si cátu e de inradeci-
natu saculu principiu alu natiunalitati in tote
poporele, incependu de la cele mai libere péné la
cele mai inslavite; si se nu ne facemu illusiuni
ca o natiune s'ar' poté sustiené lungu timpu prin
asuprirea altoru natiuni; cu atátu mai putinu se
credemu, ca o natiune ajunsa la consciinti'a na-
tiunale, fia ea anca si mai asuprita de cum este,
ar' poté vre-o data se se topésca in alta natiune,
mai alesu acést'a asupritori'a fiindu,

Scopulu ne este: salvarea patriei, autonomi'a,
integritatea si independenti'a ei; liberarea natiunei,
drepturile ei natiunale, si egalitatea ei cu tote ce-
le l-alte natiuni asemenea libere. Interessulu ne
este: pacea, cultura si civilisatiunea. Midu-loculu:
dreptatea, bun'a intielegere, si nici-o suprematia.

Cum se adjungemu acestu scopu, acestu in-
teressu? Amu dísu: prin dreptate, buna intielegere,
si nici-o suprematia; cu bun'a, in dreptu,
si in cátu vomu poté se nu ne luamu de capu.

Redati autonomiele tíeriloru; restituiti-le pre
fia-care in autonomi'a si integritatea sa; lasati
corpurile omogene se se constituiesca in sine si
pre sine. Dreptulu istoricu adjutatu de dreptulu
naturei, o pretinde acést'a. Confederati-ve voi aceste
tíeri intre voi aici acasa, si nu cautati mai nainte
confederatiuni afara de casa. Dar' éra-si, nu con-
stringeti prin sisteme insuportabile cá o tíera, o
natiune se caute aliati, confederati afara de casa sa.

Recunosceti odata, macar in momentulu su-
premu, recunosceti drepturile natiunale, individua-
litate natiunale pentru fia-care natiune. Assecurati
acést'a, si garantati-o prin lege. Lasati pre fia-
care natiune se se governe, se se administre, se
se cultive in limb'a sa natiunale. Nu dati unei na-
tiuni judecatori straini. Lasati pre fia-care natiune
se-si aibe instructiunea sa propria, fonduri, insti-
tute, academi, bance, si tote natiunale. Nu con-
centrati tote in beneficiulu, in favorulu unei sin-
gure natiuni, si in detrimentulu si defavorulu
toturoru celorlalte.

Dati libertatea si autonomi'a besericeloru, ca
tote intr'o forma, un'a cá alt'a, fia-care pentru
sine, se pote gusta bunetatea guvernarei proprie;
si se pote dispune liberu si independentu despre
tote ce sunt ale beserice; nu constringeti cá o
beserica se merge la alta beserica, la sinodele al-
tei beserici, cu detrimentulu si cu periclitarea
esistentiei sale proprie; lasati si beserica, se-si
faca, se-si sustiena institutetele, si institutiunile sale.
Nu fortati, nici la vedere macar, ca religiosii
unei beserice, se observe serbatorile, séu disposi-
tiunile altei beserice.

Respectati libertatea individuale, si libertatea
civile universale. Lasati-i pre cetatiani se pote
formá intruniri; se se pote aduná si discute liberu
ori-ce cestiuni. Nu opriti libertatea cugetului, li-
bertatea opiniunei. Stergeti ori-ce lege de pressa;
stergeti cautiunile pentru ori-ce publicatiuni. Nu
opriti nici macar liber'a purtare a armeloru. Li-
bertate si securitate personale in totu si preste
totu.

Codificati legi civili si criminali dupa spiri-
tulu timpului; intocmiți procedure cari se corres-
punda intereseloru cetatianiloru, si se asecure ave-
rea si person'a loru. Tribunalele nu le centralisa-
ti; d'in contra faceti aici descentralisatiunea cea
mai perfecta. Preste totu: lasati, ca fia care tíera
se si intocmesca legile sale, tribunalele sale.

Lasati libertatea comerciului; stergeti toate monopoliele; reduceti contributiunile la adeverata proportiune intre avutu si seracu; reduceti contingentulu militiei; introduceti garda natiunale pentru fia-care natiune.

Astu-feliu credemu noi ca se va poté ajunge scopulu de integritate de tiera, de asecurare si independentia natiunale; si astfeliu se va consolidá interesulu, care este: pacea, buna-starea, cultur'a si progresulu.

Si candu-cu aceste incheiamu, apropiandu-se serbatorile nostre, venimu a dorí:

Cetitoriloru nostri, serbatori fericite.

Romaniloru reinviare, tarla si credintia in Romanismu.

Tieriloru romane, unire, independentia si consolidare.

Poporului romanu, suveranitatea sa.

Unguriloru, reintorcere la adeveru.

Poporeloru, infratire si iubire.

De pre campulu resbelului.

D'in 26. dec. nu a trecut neci una ziua, in carea se nu se fia intemplantu loviri si lupte mai mice pre teatrulu resbelului de la Vendome pana la Orléans; pana acum'a ofensiv'a fù luatu totu-de-un'a de francesi, asié in 31. dec., candu avura mai multe loviri victoriose la Vendome si in directiune sudica de la Orléans. Aceste loviri sunt numai precursorii ofensivei, pre carea voiesce a o luá generalulu Chaney, indata ce armat'a lui, intarita prin trupele d'in taber'a de la Conlie, si-va fi realizatu mersulu sêu strategicu. E probabilu, cã luptele cele mai de aproape, cari se ascépta in partea acést'a a teatrulu de resbelu si in tienutulu sudu-osticu alu Franciei, se voru intemplantu in unulu si acelu-a-si tempu.

Relativu la evenimentele ce se preparu pre teatrulu sudu-osticu alu resbelului, cetimu in una epistola d'in Bern, datata d'in 28. dec., urmatoriele notitie interesante: „Dupa scirile private d'in Besançon, sosite in Pruntrut, se constata, cã unu corpu de armata francesu, constatoriu aproape d'in 25,000 fetiori, inainteza preste St. Hypolite, Audincourt si Bourgogne, de-a-lungulu confiniloru elvetiane, cãtra Belfort, pentru ca sè elibereze acést'a fortaretia. In urm'a acestei miscãri de truppe, in apropiarea confiniloru elvetiane se ascepta una lupta, la carea, dupa ce au primitu intarire si generalii nemtiesci Werder si Treskow, voru participá aproape la 50—60,000 fetiori. Dupa diuariulu „Gazette Jurassienne“, nemtii au facutu la Grandvillars unu redutu, pre care l'au inarmatu cu 12 tunuri, si comandantele trupelor de la Belfort a emis una ordinatiune, conformu carei-a canalulu d'entre Dannemarie si Montbelliard se pote trece numai pre la Exincourt si Valdien.“

Unu telegramu d'in Bern, datatu d'in 3. ianuaru, comunica: D'in Pruntrut au sositu urmatoriele sciri: In 1. ian. avù locu una lupta la Abbevillers si Croix. Francesii sunt in retragere. 200 fetiori d'in corpulu „Vengeurs“, fiindu prinsi de trupele elvetiane, petrecura noptea aicea. In 2. ian. se intemplantu una lovire violinta la Delle. Sciri mai detaiate lipsescu inca. Grosulu trupelor elvetiane statiuná la Boncour.

FOISIORIA

Despre istoria mai noua si mai alesu despre istoria aniloru 1848 si 1849.

(Discursu tianutu de Georgiu Baritiu in sedintia publica d'in 14/26. Sept. a societãtii academice.)

(Urmare. *)

Aici, si fãra voi'a nostra, ni aducemu aminte de unele scene d'in istoria bizantina.

In an. 919 de la Is. Chr., Simionu, imperatulu Bulgariloru si alu Vlachimiloru (Romaniloru), batendu oastea imperatulu greco-romanu, ajunsese era-si pana la Constantinopole. Imperatulu grecescu Romanus Lecapenus, carele mai inainte de a se inaltá la tronul, fusese navarhu, adeca admiralu preste flot'a d'in Marea-Negra, vedindu-se in pericolu de a perde tronulu si, pote, chiaru viet'a, in locu de a luá mesurile cele mai aprige pentru apanarea capitalei si respingerea inamiciloru cu braci armatu, se imbraca intr'unu vestmentu, carele fusese pusu la icon'a pre-curatei fetiore, in beserica s. Sofie, si asié ese d'in cetate, tare in credentia, cã imperatulu Simionu, avendu respectu de acelu vestmentu sacru, nu va cutezá sè i face vre-unu reu, si cã elu, Romanus, lu-va induplecá la conditiuni cãtu se pote mai favorabile. Si-pote imaginá ori-

D'in Corbeil se scrie diuariulu „Nat. Ztg“, cã corpulu generalulu Tann se va rechiamá de la Orléans, unde se afla de presinte, la Corbeil; de ora-ce, in urm'a luptelor violinte cu armat'a francesca de la Loir'a, s'a aretatu necesitatea, d'a reorganisá trupele contopite. Corpulu numitului generalu numerá la inceputu 32.000 fetiori, era asta-di e redusu aproape la 15.000.

Diuariulu belgianu „Indépendance belge“ publica urmatoriu telegramu, primitu d'in Lille, cu datulu 29. dec.: „Armat'a de nordu si-tiene pusetiunile sale in ordine buna.“ — Diuar'ulu „Echo du Nord“ comunica: Inimiculu facù in 28. dec., cu poteri considerabile, una demonstratiune contr'a cetãtii Cambrai. Cetatea e pregatita la resistintia. Materialulu de la gar'a cãlii ferate de acolo fù transportatu la Busigny si Maubenge. — 2000 prusi tianu ocupata cetatea St. Quentin. Commissariulu generalu comunica, cã armat'a si cartirulu generalu au decisu a se luptá pana la estremitate. — Generalulu Faidherbe si-escuta planulu sêu. — Inimiculu nu se afla in Arras. S'au vedutu numai cãti-va ulani in departare de 12 kilometre de acolo.

Scirile francesce despre parasirea Dijon-ului d'in partea generalulu Werder, si despre retragerea lui la Vesoul, se constata acum'a si de diuarielle nemtiesci. Anume: diuariulu „B. L. Ztg.“ scrie, cã retragerea generalulu Werder s'a inceputu marti, in 27. dec., si s'a continuatu mercuri, in 28. dec. In Dijon remasera, d'entre nemti, 700 vulnerati si morbosi. D'in 28. dec., cartirulu generalu alu lui Werder se afla in Vesoul.

Relativu la evenimentele de pre teatrulu sudu-osticu alu resbelului, primiramu urmatoriu telegramu d'in Zürich, datatu d'in 4. ian.: „Generalulu Treskow, care aveá misiunea d'a impedeá armat'a francesca in inaintarea sa spre Chatelet d'Isle, fù respinsu la Tavay. Elu si-aduna trupele sale sfarimate si acopere drumulu ce conduce la Belfort. — Fortaretia Belfort respinse de nouu unu atacu combinatu alu trupelor nemtiesci, cu care ocaziune prusii perdura mai bine de 2000 fetiori.“

Unu telegramu oficialu d'in Bordeaux, datatu d'in 3. ian., comunica: „In tienulu Loirei se intemplantu in 31. dec. mai multe loviri. Una colona francesca exploratoria, tramisa d'in Baroche-Guet cãtra Courtaulin, persecutá una colona prusesca, carea lasá dupa sine 65 morti. Calaretii d'in Algeri'a avura, in 1. ian., una lovire gloriosa la Laerdin, in decursulu carei-a avangardele inimice fure respinse de la Longpère si St. Armand. — Francitireurii d'in Lyon atacara, in 2. ian., pre inimiculu la Chans, lu batura si persecutara 10 kilometre. Inimiculu perdù 100 morti, era francesii 11 fetiori.“

Dupa scirile oficiali d'in Bordeaux, datate d'in 4. ian., generalulu Faidherbe comisia guvernulu urmatoriele: „La Vapaume se intemplantu, in 3. ian., una lupta, carea durá 12 ore; prusii fure respinse d'in tote pusetiunile si satele, suferindu perderi enorme; perderile nostre sunt seriose.“ — Dupa scirile d'in Dijon, datate d'in 3. ian., unu batalionu de garibaldiani batù la Saulieu una colona prusesca, constatoriu d'in 800 fetiori.

Unu telegramu prusescu d'in Versailles, datatu d'in 3. ian., comunica: Trupele prusesce ocu para ieri la media-di cetatea Mezières; facuramu

cine, cã ce sentiminte voru fi predomnitu in acele-a momente in peptulu lui Simionu, cum adeca despretiulu si compatimirea si-succedeau un'a la alt'a. In fine, Simionu dede gratia lui Romanus Lecapenus si greciloru lui.

Pana la caderea Constantinopolei in mânelu turciloru, intemplantu in an. 1453, cerculá intre greci una profetia, care tinea, cã turcii, voindu sè ocupe cetatea lui Constantinu, voru inaintá, combatendu, pana in mediuloculu ei, si anume pana la column'a lui Constantinu. In acelu momentu, unu angeru d'in ceru va descinde armatu cu una sabia, o va dá in man'a unui omu sermanu si micu, carele va fi siedindu pre pedestalulu columnei si-i va dice: „Apuca acést'a sabia si resbuna pre poporulu lui Ddieu!“ Atunci, vedindu turcii acea minune si, spaimantandu-se forte, o voru luá la fuga, era apoi grecii, luandu-se dupa d'insii, i voru scote d'in tote tieriele ocupate de ei, d'in tota Asia mica, si-i voru alungá pana la fruntari'a Persiei.

In locu sè se intemplantu acea minune inventata de profeti mintunos, adeca de cãrlatani codardi, s'a intemplantu, d'in contr'a, mai multe lucruri pre-omenesci, intre cari istoria renumera si unele tradãri spurcate si satanice grecesci, era sultanulu Mohamed II. se inaltá pre tronulu imperiulu fundatu de unu Constantinu I. si perdutu de Constantinu Palaeologulu.

Èca, domniloru, ceea ce trebe sè iè in consideratiune istoricii nostri in faptele generatiuniloru, cari se trecu: educatiunea bizantina si politic'a bizantina, a carei

mai bine de 2000 prisionieri, intre cari 98 oficieri, si ocuparamu 106 tunuri si una multime de victualie.

Representatiunea

diecesei gherlane in caus'a dreptulu de alegere.

Nr. 2825/1750.

In altu ministeriu reg. ung. de cultu si instructiunea publica!

Tenacitatea si firma adhesionu a poporului romanu cãtra relegiunea sa, imbracata in vestiminte stramosiesci, care sunt: ritulu, disciplin'a si dreptulu sêu propriu canonicu, e o inasuire eredita de la strabuni; nici e mirare, cã-ce relegiunea i-a fostu scutul in tempurile cele mai viforose, i-a fostu mangaierea in tempurile cele silnice, i-a fostu drapelulu, sub care totu-de-un'a eroicu s'a luptatu: d'in aceste incidente cu usiuretate se explica acea zelotipia, care s'a portatu in privintia beserice sale autonome; nici a suferitu vre-odata fara a inaltá tipetulu sêu, si a respinge cu taria ori-candu s'a incercatu vre-una mana inimica a o lipsi de aceste nepretiibile cãno-die, ba a fostu gat'a a-si pune si viet'a pentru sustinerea autonomiei beserice sale. — D'in acestu punctu de vedere plecandu, acestu poporu, in legatura cu clerulu sêu, si la anulu 1700, candu s'a faptuitu pactulu uniunei cu beserica apusana, limpede a espresu, cã numai in patru puncte face uniunea, era autonom'a beserice sale a voitu sè remana in virginitatea sa, si veri de cãteri contrarii acestei autonomii au atentatu ce-va in contr'a de a face schimbãri, sêu ce-va nou a introduce, acele innoiri cu taria a le respinge s'a nesuitu, martora este istoria besericesca a eclesiei nostre, a intemplanteloru acestor'a, cum si acelu-si evenimentu, cã sturbarea automiei se considerá de sturbarea religiunii in-se-si. D'in indemnulu acestei zelotipie cãtra ritulu si disciplin'a sa orientale vine si asta-di acestu cleru si poporu d'in diecesea gherlana, si si-inaltia graiulu sêu cãtra excelsulu ministeriu cu tota subditel'a si devotiunea, vedendu in nimicirea dreptulu de a-si alege episcopu atacatu si periclitatu acelu cãno-diu natiunale, care i-a sustinutu natiunalitatea, care dreptu l'a avutu ab immemoriali, si suplica rehabilitarea lui d'in urmatoriele motive:

1. Dreptulu de a-si alege pre archipastoriulu sêu e antiq, asié d'icundu coevu cu beserica orientale, care si inainte de unire si dupa s. uniune l'a eceserescu, care dreptu nu s'a pututu sterge nici cu restaurarea metropolei, candu partea cea mai insemnata si mai mare a acestei diecese l'a eceserescu, nici acést'a diecesa, cu radicare celoru doue episcopate, a Gherleisi a Lugosiului, se pote cugetá in acestu dreptu alu sêu a fi impedeata dupa dreptulu sêu celu autonomiu canonicu, nici pote sè formeza denumirea antãiului episcopu la acést'a diecesa gherlana una consuetudine juridica in prejudiciulu dreptulu de alegere preavutu, de ora-ce acést'a denumire fù si e de noi considerata ca unu casu exceptionalu; nici credemu, cã Majestatea Sa apostolicu nostru monarhu a intentiunatu abrogarea acestui dreptu, si acést'a cu atãtu mai vèrtosu, cã-ci Majestatea Sa, cu ocaziunea incoronarei sale de rege alu Ungariei, gratiosu a si asecuratu prin juramentu respectarea si sustinerea privilegiiloru si drepturiloru civiloru sêi d'in regulu Ungariei.

2. Acestu cleru n'a intrelasatu dupa resuscitarea acestoru doue episcopate, alu Gherlei si alu Lugosiului, vedendu-se cu dorere alcidiatu in dreptulu sêu autonomiu prin denumirea antãiului episcopu de pia memoria

note caracteristice sunt: aurulu, umilirea sub tote forme si in tote variatiunile sale, mintiun'a si lips'a de curagiu barbatescu. Grecii d'in Elad'a noua, in sbucimaturele loru pentru libertate, au intieles unde jace reulu si pericolulu pentru ei, au rupt'o cu politic'a bizantina si cu toti adeptii ei, si o combatu totu cu acele-a arme, cu cari combatu ei si politic'a iesuitica occidentala.

Daca in actiunile de la 1848/9 ale moldavo-romaniloru, a predomnitu si a datu directiune la multe lucruri, educatiunea si politic'a bizantina, apoi despre romanii transilvani si ungureni se pote sustiené, cu totu dreptulu, cã la ei in acei ani epocali mai lipsea inca orice educatiune si prudentia politica, pre care d'insii pana atunci nu avusera de unde sè si-o castige cu neci-unu pretiu. — Asié dara, actiunile loru erau mai multu rezultate ale unoru teorle castigate d'in carti, era actiunea gloteloru purcedeá numai de la unu instinctu naturale, inca necorruptu, cum si de la traditiunile, cari se pastrasera d'in generatiune in generatiune. — Dara teori'a pre terenulu politicu insiela pre toti acei'a, cãroru li lipsesce cunoscintia practica de omeni, de faptele si de patimele loru, era instinctulu sanetosu ne ajuta ca sè presentfmu reulu, elu inse nu ne invetia, cum sè-lu si infruntãmu sè-lu paralisãmu; cã-ci, ca sè evitezi reulu, se cere mare prudentia si spiritulu de prevedere, era ca sè-lu infrunti, trebe sè fi, pre langa prudentia, armatu si cu-curagiu insuflatoriu de respectu. Apoi pre langa tote aceste-a, averea, ori lips'a de mediu

*) Vedi Nr. trecutulu alu „Fed.“

demnu Ioane Alexi, a recurge la inaltele locuri si la Majestatea Sa, preagratosulu monarhu si rege alu nostru, pentru revinderea dreptului s'au autonomiu indata dupa moartea prelaudatului s'eu archiereu, pentru ca s'eu nu se induca in beserie a sa imediata denumirea episcopului incompatibile cu autonomi'a preavuta, ba prin bulele Pontificie garantata.

3. Schimbarea ac'est'a, introducundu-se in beserie a nostra dreptulu de denumire imediata a episcopului in locul alegerei, una asemenea dispusetiune ar' causa amaritiune generale in totu sufletulu romanu si ar' sil' pre cei gr. catolici a rumpe unirea cu beserie a apus'na, si a se alipi in cele besericesci de majoritatea fratiloru s'ei de unu sange si de unu ritu, prin care s'ar' debilita catolicismulu spre resaritu si nordu, care intentiune a o ave gloriosulu si apostoliculu nostru monarhu si rege nici indresnima a o presupune.

4. Beserie a nostra a avutu dreptulu s'eu constitutiunale ab antiquo, ba si sub principi' acatolici a fostu garantatu prin lege, nu potemu nici decatu crede nici entedi'amu a presupune, ca apostoliculu si gloriosulu nostru monarhu si rege alu Ungariei s'eu intentiuneze abrogarea dreptului de alegere, care se tiene de constitutiunea beserice' noastre, dar' nici nu vedemu scurtatu dreptulu majestaticu intru ac'ea, candu, d'entre 3 candidati alesi de cleru, pre unulu gratiosu lu denumesce de episcopu, prin urmare s'eu voiesca a impede'ca organismulu nostru confesiunale, de care se folosescu alte confesiuni crestine d'in regatul Ungariei, ba chiaru si filii lui Israelu, in organizatiunes loru interna besericesca si scolastica.

Inaltu ministeriu! Basati pre aceste motive, acestu cleru si poporu romanu, intentiunandu prosperarea sa, prosperarea religiunei, a s. uniuni si prosperarea patriei, n'a intrelesatu a recurge la inaltulu tronu indata dupa promoverea preavutului s'eu episcopu Dr. Ioane Vancea, promovatu prin dreptulu alegerei la scaunulu metropolitianu alu Albei-Iulie, pentru rehabilitarea dreptului s'eu preavutu, de a-si alege episcopu in ac'asta diecesa a Gherlei; inse, neprimindu pana acum'a nici o resolutiune, de nou indrasnesce acestu consistoriu plenariu, prin reprezentantii s'ei, pentru binele si inffiorarea religiunei pre-umilitu a recurge d'in momentele pretinse, si a se rog'a pre-umilitu, ca inaltulu ministeriu s'eu binevoiesca nu numai a ne apera si a ne sustiene in dreptulu ereditu dela mosii si stramosii nostri, dar' si a esoper'a dela Sacratissim'a Sa Majestate imperatulu si regele apostolicu, ca catu mai curundu s'eu ne potemu afla in placut'a pusetiune de a ne alege noi insi-ne episcopulu nostru, dupa datin'a observata la alegerea episcopului Fagarasiului, si gratiosu a ne sustiene si apera dreptulu si constitutiunea fundamentale a beserice' noastre gr. catolice.

Cu profunda reverintia si filiale devotiune perseveram.

Datu d'in siedint'a consistoriului plenariu, tienuta in Gherl'a, in 24. novembre 1870. „G. T.“

Romani'a.

Adunarea Deputatiloru.

Siedint'a de la 5. decembre 1870.

Siedint'a se deschide la 12^{1/2} ore, sub presiedint'a dlui G. Costaforu.

Dupa aprobarea sumariului siedintei trecute, se citescu comunicatele ordinare ale d'flei. — A sup'r'a proiectului de lege pentru procedur'a electorale, se facu ore-cari discusiuni, la cari i'eu parte d. Aristide Pascalu

loce material, inca cumpanesce in modu decisivu in cele mai multe actiuni.

Romani' transilvani, impinsi de fanaticii loru adversari in guer'a civile, carea in Transilvani'a se incinse mai tardu decatu in oricare alta parte a imperiului austriacu, afara numai de Galiti'a, se aruncara in ac'ea cu unu numeru abi' de 1300 pusce vechie, cu cate-va mie de lanci si cu una sumasiura de vr'e-o siepte mie florini mon. conv., care, intre alte impregiurari, neci ca ar' merit'a, ca s'eu mai fia memorata. Apoi si ac'asta suma se adunase d'in colecte, era dupa aceea, partea de bani ca fusese in argintu greu, la retragerea d'in 11. martiu 1849, remase in Sabiuu, unde se si perd'u fara urma. Tote cele-lalte spese ale guerei civile remasera incarcate pre omerii poporului si pre ai unoru particulari devotati cu totulul causei sante, emanciparei si libertatii nationale. Intemplatu-s'a nu una-data, ci mai de multe-ori, in mai multe parti ale tierai, ca insi-si prefectii si tribunii esiau la bataia, fara a lua cu sine macaru una cogia de pane, era combatentii gregari, cari aveau pusce, numai candu stau facia cu inamiculu, observau, ca li lipsesce s'eu pulbere, s'eu si una' si alt'a. Era ore ac'est'a prudentia si prevedere?

Este pre-adeveratu, ca-ci e constatatu cu documente neresturnabile, ca generalii austriaci, indata de la novembre 1848 inainte, au insielatu de cate-va ori pre romani, si comandantele en chef bar. Antoniu Puchner in ac'ea si luna a poruncitu comitetului romanescu d'in Sa-

ca propunetoriu, d. Vernescu si Voinovu. Discusiunea se termina prin votarea urgentiei a sup'r'a luarii lui in considerare. — Deputatii apoi, dupa invitarea d'in partea presiedintelui, trecu in sal'a vecina spre a asculta una comunicatiune secreta d'in partea biroului.

La redeschiderea siedintei, d. Campinenu staruiesce a se pune la ordinea d'flei verificarea alegeriloru d'in Argesiu, ca-ci e justu ca, de ora-ce adunarea s'a ocupatu cu verificarea alegerii coleg. III d'in capitala, s'eu se ocupe si cu ac'asta alegere. — D. Primu-ministru propune a se termina adres'a ca respunsu la mesagiulu tronului, dupa care apoi se va urma ordinea d'flei formata de birou, si in care se cuprinde si verificarea ac'est'a si interpelariile. — D. Costaforu, presiedinte, sustiene ca la Pitesci n'a fostu alegere, si adunarea n'are de catu s'eu declare colegiulu vacantu, fara a se mai face lungi discusiuni, cari aru rapi tempulu adunarii.

D. Fleva, raportorele comisiunii insarcinate cu redactarea proiectului de respansu la discursulu tronului, da citire proiectului de adresa, dupa care adauga cate-va explicatiuni a sup'r'a modului redactarii, indicandu, cum comisiunea a insarcinatu mai antaiu pre d. N. Ionescu cu redactarea acestui proiectu.

D. primu-ministru Iepurenu declara, ca d'loru, ministrii, dau tota autoritatea adresei, ori-care ar' fi redactiunea si modulu de redactiune intrebuintiatu de comisiune; destulu ca ea se presinta nu d'in partea unui singuru membru, care a redactatu-o, ci d'in partea intregi comisiuni. I. voru da tota solenitatea si tota gravitatea ceruta de deputati, si mai alesu de d. N. Ionescu. Adres'a s'a publicatu prin Monitoriu. Lumea se intr'eba: Ce colore are adres'a? E palida s'eu aspra? Dsa o gasesce demna de adunare, care, in consciint'a drepturiloru acordate ei prin art. 98 d'in Constitutiune, si-esercita aceste drepturi a sup'r'a ministeriului, prin controlarea faptelorui lui. D. primu-ministru dice, ca n'are schimbari de propusiu, dar' inse voru cere cate-va modificari la unele pasagie, totu-si nu una schimbare radicale, ci modificarea unor frase, er' restulu, guvernulu lu primesce ca bunu, in sensulu cum e redactata adres'a. Terminandu, dsa roga a se inchide discusiunea generale

D. Negruti constata, ca tonulu in care este redactatu proiectulu de adresa este moderatu. Cu tote astea ar' dori s'eu propuna una modificare la primulu paragrafu. Dupa dsa, cuvintele „fi siguru Maria Ta, ca pre terenulu constitutiunale vomu fi de acordu etc.“, ar' fi unu felu de reserva si de neincredere adresata d'in partea camerei, ca-ci ar' lasa s'eu se presupuna, ca tronulu nu lucreza pre terenulu constitutiunale.

Se inchide discusiunea generale.

Se pune la votu, prin bile, luarea in considerare a proiectului de adresa, si se primesce aproape cu unanimitate.

Se deschide discusiunea pre articole.

D. raportore Fleva da citire primului paragrafu d'in adresa.

D. Dem. Ghica Comanescenu, vorbindu asup'r'a primului paragrafu, propune a se schimb'a cuventulu „democratice“ d'in pasagiulu „institutiuniloru liberale si democratice“, pentru ca ac'asta expresiune ar' lasa s'eu se intielega, ca adunarea are neincredere in sistemulu monarcicu de adi, pentru ca acestu cuventu este una tendintia d'a resturna starea actuala de lucruri, ar' fi s'eu schimbam regimelu monarcicu sub care suntemu asta-di, si dsa crede, ca

biu, ca s'eu desarme pre totu poporulu, „pentru-ca,“ dicea elu in un'a de d'flei la sine a-casa, „tier'a e pacificata cu singur'a exceptiune a districtului secuiescu Trei-scaune,“ apoi mai adauga, in termeni categorici, ca elu nu va mai suferi repressalie d'in partea romaniloru, ci ca este determinatu a deturna una parte a tunuriloru in contr'a loru. Ac'asta scena, la care adstete comitetulu intregu, s'a intemplatu, mi se pare, a patra di dupa bataia de la M. Osiorheiu.

Ore inse pentru-ce romani' transilvani si-supusesera voint'a loru asi' neconditiunatu la voint'a generaliloru austriaci, si-si legasera destinele loru de ale armatei austriace? Ac'asta intrebare este de una importantia imensa, pre care istoriculu va fi obligatu a o cerceta d'in tote laturale, cu luarea in consideratiune a trecutului istoricu, cum si a totoruru impregiurariiloru si a intregi situatiuni, in care se afla in 1848/9 atatu marele principatu alu Transilvaniei, ca tiera autonoma, catu si natiunea romanescu, carea apucase a-si proclama ea insa-si independentia sa nationale. Fostu-a acelu devotamentu neconditiunatu alu romaniloru transilvani catra imperiu si dinastia una virtute civile, fica a convictiunei, s'eu unu calculu de prudentia, s'eu una errore, s'eu, cum tienu magiarii, una adeverata tradare si perduallione (proditio et perduellio)? La ac'este-a intrebatiuni trebe s'eu se dea neaperatu unu resp' usz limpede si categoricu, cu atatu mai vertosu, ca-ci s'eu ti bine domnilor, ca tienut'a d'in 1848/9 a romaniloru

nimene nu vr'e ac'est'a, fiindu ca nici unu deputatu nu e antidinasticu.

D. Petru Gradistenu nu vr'e s'eu se banniesca anim'a camerei vis-a-vis de tronu, ca-ci elu este d'in anim'a natiunii alesu; dsa sustiene a se manu-tiene cuvintele „institutiunile liberale si democratice“, pentru ca democrati'a formeza tari'a unui tronu: numai la umbra ei tronulu se va pote desvolt'a, si insa si ac'asta camera este animata de sentiminte democratice. — D. primu-ministru, Iepurenu, ar'eta, ca guvernulu considera ac'asta frasa ca admisibile. Catu despre dinastia, ea este tare candu e al'esa, si diversiunea ce este in Franci'a, si care a ruinatu-o, provine numai d'in nestabilitatea de idee.

Se pune la votu paragrafulu antaiu si se primesce. — Se citescu paragrafulu alu douilea si se admite fara discusiune. Se citescu paragrafulu alu treilea.

D. M. Cogalnicenu multumesc'e comisiunei pentru redactiunea acestui paragrafu, care exprime pre deplinu politic'a ce trebe s'eu port'amu, mai alesu cu ocaziunea conflictului d'entre doue poteri vecine cu hotarele nostre. Prin elu se ar'eta respectulu tratatelor, pre care trebe s'eu le padimu si aperamu, ca bas'a autonomiei nostre. Intr'eba inse respectuosu pre ministrulu de esterne, daca la conferintia de la Londr'a se agita si cestiunea Romaniei, ca ci in circularea principelui Gortschakoff se vorbesce de unire si domnulu strainu. D-lu ministru a datu instructiuni agentiloru? Bine este apoi ca agentii nostri s'eu nu fia toti la locul lor? Degia ei sunt restrinsi. D. Steege are atatea merite, dar' si atatea ocupatiuni: d. Steege e retienutu la Berlinu cu ultim'a functiune de drumu feratu. Dar' la Vien'a? Dar' la Petruburg? Nu face cestiune de partitu, ci cestiune nationale: e vorb'a de drepturile Romaniei, la care a lucratu una generatiune intr'ega. Roga dar' pre guvernulu s'eu nu i'ea nimicu asupra-i in asemenea cestiune, fara de tier'a.

D. ministru Carpu raspunde, ca d. Stratu este actualminte la Londr'a. D. Steege acum se afla la Vien'a, ca-ci afacerile de la Berlinu se esecuta in modu int'ruptu. Catu despre agentulu de la Constantinople, in curundu se va publica numirea unei noce persone. Pentru a dou'a intrebare, nu intielege de ce d. Cogalnicenu a presupus, ca guvernulu va lucra in contr'a representatiunii nationale. Nici unu ministru nu pote ave anim'a sa de catu unde e a tierai.

D. N. Ionescu id' cuventulu ca s'eu si-esprime opiniunile individuale numai. D. ministru de esterne n'a respunsu la cestiunea, pusa de d. Cogalnicenu pre unu nivelu asi' de susu. Mesagiulu declara relatiuni amicale. In respunsu ce se dice? Nu potemu noi critica vorbele mesagiului, in urm'a fulgerarii de la Petruburg; Camer'a cu ministeriulu trebe s'eu fia de acordu; nu int'reba de ce nu sunt agenti, ca-ci scie ca ei voru sta pre la usiele diplomatiloru. Unu singuru agentu e acreditatu, celu de la Constantinople, si nici ac'ela nu e stabile, si tocmai in aceste momente. Catu despre agentulu d'in Londr'a, nu sciu — dice — daca elu are locu in conferintia spre a discuta cestiunile nostre, de n'amu avutu mai antaiu intielegere cu Port'a, ca-ci politic'a anglesa tiene la Porta pre multu. Vr'e s'eu se amageaca in ac'est'a; dar' cu ce garanteza d. Carpu, ca d. Stratu va isbuti mai bine aci de catu in pacificarea occidentului? (aplause.) Asiu dori ca d-lu Carpu s'eu dea explicari mai categorice, mai clare catra representatiune, care cu trepidantia aborda ac'asta cestiune. Raspunda d. ministru: suntemu noi si adi in bune relatiuni? Me temu s'eu nu vedemu fapte indeplinite de alte guverne, si noi s'eu rabdamu pre urma. Roga dar' pre d. prim-ministru s'eu complete inesperienza' colegului

transilvani a costatu sange forte multu si forte scumpu. Ca s'eu tacemu asta-data de atate-a dieci de mie de omeni ucisi de un'a si de alta parte in bataie formali, inngati in riuri, aruncati in flacarele orasielor si satelor confagrate, relevamu aici numai unele cifre, dupa noi forte instructive, pentru-ca ele cuprindu pre acei locuitori ai Transilvaniei, caroru-a li se lua viet'a nu pre campulu de bataia, nu in lupta drepta, neci cu ocaziunea confagratei locuintelor omenesce, ci in cursu de cate-va lune, pre candu tier'a, aca nu tota, dara totu-si partea cea mai mare, petrecea in armistitiu si in acceptarea evenimentelor, cari se preparau, era auctoritatile publice functiunau ca-si in tempu de pace. In acelu intervallu au fostu condamnati la morte si esecutati, catu prin asi' numitele tribunale de sange s'eu tribunale martiali, catu era-si prin prefecti, subprefecti, oficiieri de insurgenti si cati-va aristocrati, 4834 persone. D'in ac'este-a au fostu dupa nationalitate 165 magiari, 252 asi, 4425, dicemu patru mie patru sute doue-dieci si cinci romani, era 72 de alte nationalitati. Preste ac'este-a, in 24. octobre 1848, au mai peritu la orasiulu Deesiu 24 insi, a caroru nationalitate fusese trasa la indoiela, mai tardu inse a esitu cu destula probabilitate, ca si ac'ei-a au fostu romani.

(Finea va urm'a.)

său în răspunsul ce va da. Va vota paragraful d'în adresa, dar, dacă guvernul nu va răspunde, va rămâne mahnit, că vocea țerei nu a fost ascultată. Fără concursul națiunii nu va avea autoritate politică guvernul. După vorbele d-lui Cogalnicănu se îngrijese și cere, ca guvernul să-și formuleze conduita, ca să știe lumea că guvernul e susținut de țară. Promite totu concursul său, dar cere explicații franceze.

D. ministru Carpu nu credea, că va fi acuzat de inesperienza, pentru că n'a vrut să vorbească de lucruri neterminate încă. În mediul-ocului resbelului între Franța și Prusia adevine una nota a ministerului imperiului rus. Prima întrebare ce se prezintă era, dacă noi eram implicați în chestiune; a doua parte a discuției era modul cum s'a primit chestiunea în Europa, care s'a decis a se potoli prin una conferință. De aci se naște întrebarea, dacă la acea conferință trebuie să luăm parte și noi. Conferința nu s'a intrunit. Nu i se poate cere dar' un lucru care se face mai târziu. — Nu știe dacă agenții noștri voru avea sau nu vot, dar în chestiunea orientului, România va avea totu-de-unu vot și elu trebuie respectat. Cătu despre d. Stratu, d-lui se dătoareza în mare parte renunțarea Principelui Leopoldu la coroana Spaniei (risete).

D. Cogalnicănu spune, că în cuvântul cu frică. N'a înțeles a face v'ro dificultate, nici a atinge v'ro putere. D. ministru nu i-a răspuns la întrebarea ce i'a făcut, er' candu-i-o răspunde, va tăce și va rogă adunarea să tacă, să închidă discuțiunea. Eră peste hotare, candu încep resbelul european. Camera se ocupă de chestiune, și dăde un vot, rostindu-se pentru un'a d'în puteri. Nu osindese cuvintele duse de d-lui Carpu cu acea ocaziune, nici n'a risu ca alții de declarațiunea, că a dat ordine d. Stratu a aduce pace în conflictul european. Cătu despre declarațiunea, că d. Stratu a făcut pre principele Leopoldu să renunțe, se înșela d. Carpu. Alte chestiuni l'au făcut să renunțe, er' nu d. Stratu. În notele d-lui Gertschakoff se dăce, că în Principate s'au făcut revoluții, cari au calcat tratatele. S'a dăsu, că Unirea a fost una pasiune. L'a durut la anima auzind acest'a, că ci mare parte d'în viața si-a sacrificat-o Unirei. S'a mai dăsu în acele note, că Românii va lua unu rol nepotrivit cu teritoriul său. L'a durat anim'a. N'a venit cu notele d'în cartea roșă să vorbească a supra politicele esteriore, și acest'a a făcut-o d'în patriotismu, a făcut-o d'în prudență. Trebuia ca guvernul să convoce camera în conflictul european, ca să lucreze cu țara — fia democrați, fia aristocrați! Datu-a ministrului ordine să se spună, că Unirea a fost una idee apriginită de guvernul Rusiei chiar prin regulamentul organicu? Acele trei note ale lui Gertschakoff miscătu-l'a pre d. ministru? Ele facu procesul regenerării României, și ministerul trebuia să întrebe și pre betranii cari au lucrat pentru Unire și cari n'au pus încă pitiorul în momentu. Mare răspundere si-ide în asemenea grave ocaziuni cei ce se cred în stare a conduce singuri România. Roga pre ministru a crede, că la Londr'a se poate trată și altu ce-va afara de neutralitatea noastră. Gandesca-se la răspunderea ce si-va lua, candu voru veni faptele implinite de care a vorbitu d-lui Ionescu. Suntemu mici, dar' totu se cuvine să vorbim, prin aginti; totu să lamurim, că tratatul de la Paris a consacrat Unirea, că ea e unu faptu doritu și voitu de națiune, și că Austria însăși a confirmat-o. D. Beust, carui multimesce, a sperat tratatul de Paris și drepturile României. Interesul țerei e aci d'a nu cere nimic altu-ce de cătu ce ni s'a dat prin tratatul de Paris.

D. N. Ionescu n'are de cătu a face una modestă obiectiune: d. Cogalnicănu admite, că votul expresu de camera pentru simpatiile sale către Franța a fost una imprudență. Domn'a sa crede că a fost de una mare prudență acelu vot. D. Cogalnicănu n'a protestat contr'a lui și, aci d. Cogalnicănu pre de una parte critica votul, er' pre de alt'a n'a protestat de mai înainte, slabindu cu modul acest'a votul camerei. Cum va avea valoare dar' voturile noastre, dacă insi-ne le criticăm? Ideele răspundite de unele diuarie, de una parte de presa, pentru regatu, pentru independență, să se constate, că țara le repudieza (vive aplause.)

Aceste aplause me incurgia. Să luăm lucrurile în realitate. Candu aci ni s'areta una coroană regală pentru principele nostru, me temu că acestu dar' va fi pre greu de umerii noștri. Să nu venim a ne modifica votul, că ci ar' fi să ne schimbăm după cum cutare sau cutare învinge, și acest'a e nedemnu de noi. Sangele ne ferbe, candu vedem Franța încalcăta (vive aplause). Nu vomu da guvernului ocaziune a multumi celor ce au zdrobit Franța (aplause). Vomu fi mai tari modesti, de cătu fanfaroni. Să observăm tratatele, să ni pădăm drepturile prin tote medele, prin canalul agintelui de la Constantinopol. Să manu-tienem integritatea, inse cum e bine, nu ca canele d'în fabula, să perdem și ce avem, pentru ca să apucăm ce-va mai mare. Bine dar' a făcut camera, și, repudiand adu coroană regală, stăm în politică națională a lui Ștefanu celu Mare, care, candu si-a pus coroană pre capu, știa și elu ce este una coroană,

de-si eră pusa de man'a lui. Ca să sfiriesca, d. N. Ionescu vr' să constate, pentru cei ce au susținut contrariul, că și noi în trecut am avut dinastia și monarcia: ea se conserva și până aci la plugu, și acest'a o știu cei ce cunosc cu căta simțenie famili'a satenului romanu conserva până aci acest'a datina. N'avem dar' nevoia să ni se propage dinastismul (aplause). Candu Europ'a va vedé, că aci e una națiune care are încredere în reprezentanți, că merge bine, Europ'a va vedé că aci e una națiune jună și nobilă. Acestea dorește a le adoptă guvernul, și omulu, pre care voiesce să-lu tramita ca aginte la Constantinopol, să roga, a fi alesu astu-felu în cătu să merite încrederea țerei.

D. Iepurénu, primu-ministru, spune, că guvernul nu s'a închinat învingătorului, candu prin mesagiu a reînviat simpatiile camerei. La Constantinopol se dăce că suntemu unu Statu slab și i s'a răspuns persoanei care avea acest'a convorbire, că tocmai acea slăbiciune face țara noastră. Cu ocaziunea conflictului escat prin not'a Rusiei, guvernul s'a adresat la Porta; și chestiunea nu este privitoria de cătu la Marea-Negră. Nu crede că vomu fi consultați de Europ'a, de areopagulu european, și crede ce-va presumțios a radica și noi vocea.

D. Cogalnicănu a mai vorbitu despre Unire și principele strainu, atinse de not'a Rusiei. Puterile straine au răspuns singure la acest'a; și nu numai că acest'a unire este consacrată, dar' că nici un'a nu voru consideră-o ca una calcare a tratatului d'în 1856. Chiaru Austria, ca să ne dăe una dovedă și mai mare de cererile noastre, și pentru că nu ne-am aruncat într'o politică aventuroasă, aci ne concede desfintierea jurisdicțiunii consulare. Numai fiindu tari în intru, vomu fi respectați în afara.

Siedința se radica la 5^{1/2} ore d. m.

Estrasu d'în „Romanulu.”

VARIETATI.

* (Înce modu se porta acum a resbelulu) ni areta următorului faptu: Unu oficiaru tineru (hannoveranu), avendu cu compania sa una luptă cu francireurii, a făcutu 25 prizonieri și indatu a întrebatu la comand'a supremă, că ce să facă cu ei. S'ei impuscii f'u răspunsul primitu. Oficiaru escortă pre bietii francireuri în campu afara și, ajungundu pre una colina, li demandă să ingunchie. Între aceste nevinovate victime se află și unu tineru, de optu-pre-diece ani, finu și fragedu desvoltatu, ca una fetă; acestu-a, neavendu curajulu de a mori, blastemandu pre călăii barbari și neumani, innecat în lacrimi, se aruncă la pitorele oficerului și, îmbrăcisându-i genunchii, se rogă, cu cuvintele cele mai emoiunetorie, ca să-i crutie viața. Oficiaru aduncu miscatu, erupse în lacrimi, dar' nu potu ajutá, că ci detorința i impunea; tinerulu f'u legatu, dusu înderetru și impuscatu. În acestu momentu. Oficiaru leșină și cadu la pământu, și candu se redescopă, eră nebuu, încătu trebuí dusu în una casa de nebuni.

* (Unu diurnalu francesu „Le Drapeau”) incepuse a face propaganda pentru restauratiunea bonapartista, dar' nu i-a successu, că ci apellulu său către armat'a francesă prizonaria în Germania a produsu contrariul, și a provocatu o demonstrațiune serioasă contr'a restauratiunei. „Indép. belge” publica o multime de proteste de ale soldatilor francesi contr'a intențiilor de restauratiune. Omulu de la Sedan negresitu ca are genialitatea de intrigant; ar' face inse mai bine, a dormi somnulu eternu în castelulu de Wilhelmshöhe, și a nu cercá a mri încrunță cutitul în inim'a Franceiei, pre care atâtu de crudelu o a sangeratu la Sedan.

* (Inventiuni noue ale francesilor.) Unu corresponsintu d'în Versailles scrie, că francesii ar' fi inventat unu ballon nou, care se poate dirigé, după placu, în ori-ce direcțiune; sistemulu de dirigere constă în una parecchia de aripe, pre cari conductorulu le pune în miscare. Acestu nouu ballon se afla espusu la gar'a călăii ferate Orléans d'în Parisu. — Afara de acest'a s'a preparat și una lumina electrică nouă, pentru a poté aflá noptea mai usioru pre ranții de pre campulu de luptă; asemenea s'a pregătitu unu instrumentu electricu portativu, care are să servesca artileriei la operațiunile nocturne.

* (Diuarulu „Ellenör”) în varietățile sale dăce, că unu magiaru s'a făcutu romanu, fiindu-că si-a schimbatu numele d'în „Molnár” în „Morariu”; noi dăcem, că acestu „Molnár” totu-de-un'a a fostu romanu, și unguru au fostu cari, candu a mersu la școala ungurescă, i-au schimbatu numele d'în „Morariu” în „Molnár”, precum eră și este inca introdusu acestu usu în școalele unguresci; prin urmare, Morariulu si-a revindicat acum numele originalu. De altmintrea „non vestis facit monachum.”

* (Câte-va schitii d'în tempulu petrecerei parintelui Olteanu în Oradea-Mare.) Precum amu fostu anunțiatu la tempulu său, nou-denumitul episcop alu diecesei Lugosiului f'u sântitu în 18. decembrie în Oradea-Mare de

cătu episcopulu Iosifu Papp-Szilágyi. Prin acestă sântire, complinită prin devotatul și intru tote addictulu servu alu stapaniloru d'lei, Dlu Eötvös și consociei si-au încoronat opulu, și-au ajunsu scopulu doritu în butulu toturor manifestatiunilor și a protestărilor îndreptate contr'a denumirilor în genere, și contr'a acestei denumiri în specie. Cu privire la acestu actu, solemn pentru parintele Olteanu, primiramu următorulu scurtu raportu: „Parintele Olteanu a sositu în 16. decembrie la Oradea, însoțitu de unu advocatu de Pest'a cu numele Neskovics, carele, precum am înțelesu, e ce-va consanguenu cu parintele Olteanu, și se vedu a fi amici intimi. La gar'a drumului ferat l'au acceptat canoniculu Szabó și secretariulu Iutiu cu caret'a episcopulu Szilágyi, altulu nimene. Domineca, în 18. dec., s'a celebrat actulu hierotoniei, la care a asistat și episcopulu latinu Lipovniczky. La 1 ora după media-di, episcopulu Szilágyi a datu unu prandiu de postu în onorea nou-sântului. De la Lugosi au fostu de facia prepositulu Moldovanu și canoniculu Liviu, precum dăceau, la provocarea episcopulu Szilágyi. Pentru non-sântulu episcopu n'au radicat toastu deoștu numai episcopulu Szilágyi, Dr. Lauranu (în versuri latine) și I. Popfiu. La prandiu, a fara de Neskovics, n'a fostu nice unu strainu, ci toti romani. Între vorbe, parintele Olteanu s'a dechiarat, că elu ar' fi spusu francu ministrului Eötvös, că cătu de fericite s'ar' sentí, dacă ar' fi și alesu, de cleru și diecesă, er' nu numai denumitu (Pentru-ce totu-si a primitu denumirea?). Luni a făcutu visit'a la Rectorulu, la canonici și, d'în trece mireni, la Dlu Iosifu Romanu. Ser'a în aceeași di a plecatu spre Lugosi.”

* (Multumita publica.) Subscribulu si-tiene de detorința a esprime recunoscinti'a și multumit'a cea mai sincera onor. Domni Teodoru Popu, jude cercuale în Bai'a-de-Crisiu, și Georgiu Vasileviciu, protopresbiteru în Beiusiu, pentru ajutorulu, prin care mi-au făcutu posibilă continuarea studiilor. Beiusiu, în 29. dec. 1870. — Teodoru Popu, m. p., studinte de clasa VIII.

† (Necrologu.) D'în partea Capitalului Metropolitanu d'în Blasiu cu cea mai adunca dorere se face cunoscutu, cum-că pre onoratul și pre meritatul Prepositu alu acestui Capitul, Basiliu Ratiu de Nogilacu, candu preste putienu eră să implinesca alu optu-diece și șapte-lea anu alu vieții sale, și alu patru-diece și cincilea alu intrarei sale în sinulu chorului capitularu ca canonicu, în 12 decembrie, demanet'a între 5 și 6 ore, punendu capetu vieții sale celei pământesce, și-a datu sufletulu în man'a Creatorului său. — Actulu baserescu ala funcțiunilor funebrele s'a ținutu în baserica catedrală, în 14 lunei curinte, după media-di la 3^{1/2} ore. — Fia-i tierina usiora și memori'a eterna!

Sciri electrice.

Constantinopolea, 2. ian. Principele României asigură pre sultanulu despre devotamentul ce i pastrăza, ca vasulu. (?) Memorandulu principelui către sultanulu, prin care vr' să se escuse, că a tramisu cerculariulu la puterile europene, fără ca să incunoscintieze Porta, va sosi aci cătu de curundu.

Brussela, 3. ian. Thiers a ruptu cu guvernulu. Elu a refusat de a partecipa la conferința d'în Londr'a.

Viena, 3. ian. „N. Fr. Presse” anuncia, că guvernulu francesu negocieza în Vjen'a de optu d'le pentru a face unu împrumutu de 20—25 milioane franci. Afacerea României eră pregătită a se pune la ordinea d'lei în acea siedința a conferinței, în carea se va desbăte chestiunea navigatiunei dunarene, și se pare, că pentru România conferința ar' fi avut de cugetu, a luá în consideratiune, în chestiunea navigatiunei, independența celor-l-alte staturi litorale suverane. Precum se vede inse, cu privire la actele navigatiunei dunarene, au să se desbăta numai chestiunile materiale, relative la una impartire egale a suportării șpesselor.

Londr'a, 3. ian. Scirile diuariului „Times” facu a crede, că capitulatiunea Parisului are să urmeze în scurtu tempu.

Berolinu, 3. ian. (Oficialu.) Perderile corpului alu optu-lea, suferite în 23. dec., sunt: unu oficiaru și 79 fetiori morti, 28 oficeri și 1598 fetiori raniti.

Brussela, 3. ian. Prusii au sistat ieri bombardarea fronturilor de la forturile ostice ale Parisului, d'în causă că ori-ce încercare f'u zadarnică, și că reinnoirea focului d'în forturile Rosny și Nogent recenea nenumerate victime.

Proprietariu și editoriu **ALES. ROMANU**
Redactoru resp. interim. **Dr. IOS. HODOSIU**